

Työryhmä sosiaali- ja terveydenhuollon lausuntojen ja todistusten määrän ja niihin liittyvän työvoimatarpeen vähentämiseksi

Asettaminen ja toimikausi

Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään asettanut työryhmän sosiaali- ja terveydenhuollon lausuntojen ja todistusten määrän ja niihin käytettävän ajankäytön vähentämiseksi. Työryhmän toimikausi on 29.5. – 31.12.2024.

Tausta

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti osana sosiaali- ja terveysministeriön asettamaa Hyvän työn ohjelmaa edistetään ammattihenkilöstön mahdollisuuksia kohdentaa työaikaan asiakastyöhön ja vähennetään ammattihenkilöstöltä vaadittavan kirjallisen työn, kuten säädösperäisten lausuntojen ja erilaisten todistusten, määrää. Lisäksi huomioidaan myös digitalisaation ja teknologian mahdollisuudet henkilöstön työkuorman helpottamiseksi. Työssä huomioidaan kevään 2024 kehysriihen kirjaukset.

Lääkärintodistuksella tarkoitetaan lääkärin laatimaa kirjallista selvitystä, jossa todetaan tutkimuksin varmistetut tosiasiat tekemättä niiden perusteella johtopäätöksiä. Lääkärinlausunnolla tarkoitetaan kirjallista selvitystä, joka sisältää varmennettujen tosiasioiden lisäksi lääketieteellisesti perustellun lääkäriasiantuntijan arvion tutkittavan tilanteesta ja kyvystä lausunnon mainitsemiin asioihin.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 22 §:n mukaan hyvinvointialue on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan todistuksen tai lausunnon silloin, kun todistuksen tai lausunnon tarve perustuu lakiin, taikka on asukkaan tai potilaan hoidon, toimeentulon, opiskelun tai muun vastaavan syyn kannalta välttämätöntä.

Lakiin perustuvia todistuksia ovat esimerkiksi ajokorttitodistus ja asevelvollisuuslain mukaiset lääkärintodistukset. Toimeentuloon liittyviä todistuksia voivat olla esimerkiksi todistukset, joilla haetaan sairausvakuutuslain mukaisia etuisuuksia. Etuuksia (esimerkiksi työkyvyttömyyseläke, lääkekorvaus, vaikeavammaisen kuljetustuki) varten kirjoitettavissa lausunnoissa kuvataan esimerkiksi henkilön sairaudet, niiden

vaikutus toimintakykyyn, hoito- ja kuntoutussuunnitelmaa sekä otetaan kantaa siihen, täyttääkö tutkittava henkilö lausunnon antajan mielestä etuuden saamisen edellytykset. Opintojen johdosta välttämättömiä todistuksia voivat olla esimerkiksi oppilaitoksille tarkoitetut terveystodistukset opiskelupaikan saamiseksi. Muiden vastaavien syiden johdosta annettavat todistukset ja lausunnot ovat voivat olla esimerkiksi T-todistuksia virkaa varten tai E-lausuntoja vakuutusyhtiöitä varten. Erilaiset harrastuksiin tai matkailuun liittyvät todistukset ja lausunnot eivät kuulu hyvinvointialueen järjestämisvastuun piiriin. Mahdollisuudet luopua joistain säädösperäisistä lausunnoista ovat näin ollen rajalliset.

Kuitenkin on mahdollista löytää tapoja todistuksiin ja lausuntoihin käytettävän ajan vähentämiseen. Työryhmän työssä käydään läpi, onko ajan vähentämistä mahdollista saavuttaa esimerkiksi pidentämällä määräaikaisten todistusten ja lausuntojen voimassaoloaikaa, täsmentämällä todistusten ja lausuntojen sisältövaatimuksia, sujuvoittamalla tiedonkulkua todistuksen tai lausunnon laatijan ja Kelan (tai muun vakuuttajan) ja välillä sekä hyödyntämällä eri ammattilaisten osaamista lausuntojen laatimisessa. Nämä edellyttävät myös muutoksia toimintaprosesseissa.

Tavoite ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on tehdä ehdotukset sosiaali- ja terveydenhuollossa laadittavien todistusten ja lausuntojen määrän ja niihin liittyvän työvoimatarpeen vähentämiseksi. Toimilla on tarkoitus tukea työvoiman riittävyyttä tarkastelevan Hyvän työn ohjelman tehtävää.

Työryhmän tehtävänä on:

- Toteuttaa selvitykset todistuksista ja lausunnoista sosiaali- ja terveydenhuollossa
 - Suoraan lakiin perustuvat todistukset ja lausunnot eri toimialojen lainsäädännössä
 - Lainsäädännön tulkintaan perustuvat lausunnot ja todistukset
 - Muut harkinnanvaltaan tai vakiintuneeseen käytäntöön perustuvat lausunnot ja todistukset

- Valmistella ehdotukset todistusten ja lausuntojen sekä niihin liittyvän työvoimatarpeen vähentämiseksi.
 - Todistukset ja lausunnot, jotka kuuluvat hyvinvointialueiden velvoitteisiin
 - Todistukset ja lausunnot, jotka eivät kuulu hyvinvointialueiden velvoitteisiin
 - Tiedonkulun sujuvoittaminen todistuksen tai lausunnon laatijan ja lausunnon käyttäjän välillä
 - Moniammatilliset ja uudet sähköiset käytännöt todistusten ja lausuntojen laatimisessa
- Arvioida alustavasti ehdotusten vaikutukset työvoimatarpeeseen, taloudelliset vaikutukset (kustannusten väheneminen tai lisääntyminen), asiakasvaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan säädösvalmistelun tueksi.

Organisointi

Toimenpiteiden valmistelua ja tukea varten asetetaan työryhmä sosiaali- ja terveydenhuollon lausuntojen ja todistusten määrän ja niihin liittyvän ajankäytön vähentämiseksi. Työryhmässä ovat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, Suomen Lääkäriliitto sekä hyvinvointialueiden edustus viideltä yhteistyöalueelta edustaen asian kannalta keskeisiä erikoisaloja.

Työryhmän työtä käsitellään todistusten ja lausuntojen alaa koskevan selvityksen edellyttämässä laajuudessa Hyvän työn ohjelmalle asetetussa virkamiestyöryhmässä. Työryhmä voi lisäksi tarvittaessa kuulla sidosryhmiä ja muita asiantuntijoita työskentelyn edellyttämällä tavalla.

Puheenjohtaja:

Taina Mäntyranta, lääkintöneuvos, APO/ASI, STM

Jäsenet:

Sami Heistaro, ylilääkäri, APO/ASI, STM

Eveliina Pöyhönen, johtaja, APO/PAL, STM

Teemupekka Virtanen, erityisasiantuntija, OHO/DITI, STM

Eva Aalto, neuvotteleva virkamies, SVO/EVY, STM

Eva Ojala, neuvotteleva virkamies, SVO/ETU, STM (Varajäsen Milja Tiainen, hallitusneuvos)

Virpi Vuorinen, budjettineuvos, VM (Varajäsen johtava erityisasiantuntija Laura Pitkänen)

Kirsi Vainiemi, vastaava ylilääkäri, Kela/etuisuudet (Varajäsen Johanna Repo, vastaava asiantuntijalääkäri)

Ismo Hiljanen, johtava asiantuntija, Kela/etuisuudet (Varajäsen Marjo Pikkupeura, suunnittelija)

Tatu Heinonen, pääarkkitehti, Kela/Kanta-palvelut

Janne Pulkkinen, kehityspäällikkö, Eläketurvakeskus (Varajäsen Ulla Suotunen, lakimies)

Erfan Jahangiri, osaamiskeskusjohtaja, Pohjois-Suomen yhteistyöalue (Varajäsen Liisa Kantojärvi, osaamiskeskusjohtaja)

Päivi Hartikainen, ylilääkäri, Itä-Suomen yhteistyöalue (Varajäsen Sakari Simula, ylilääkäri)

Jukka Luoma, ylilääkäri, dosentti, Sisä-Suomen yhteistyöalue (Varajäsen Kirsti Kähärä, johtava ylilääkäri)

Susanna Laivoranta-Nyman, yliopistollisen sote-keskuksen palvelujohtaja, Länsi-Suomen yhteistyöalue (Varajäsen Peter Riddar, johtava lääkäri)

Markus Paananen, sosiaali- ja terveyspalvelujen johtaja, Etelä-Suomen yhteistyöalue (Varajäsen Tuula Karhula, johtajaylilääkäri)

Minna Kaarisalo, piiriyliääkäri, Suomen Lääkäriliitto

Asiantuntijasihteerit:

Sari Raassina, lääkintöneuvos, APO/PAL, STM

Hanna Tervahauta, erityisasiantuntija, SVO/ ETU, STM

Tekninen sihteeri:

Laura Lamberg, APO/ASI

Työryhmä voi tarvittaessa pyytää asiantuntijoita kuultavaksi ja täydentää kokoonpanoa pysyvillä asiantuntijoilla esimerkiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta.

Kustannukset

Työryhmä työskentelee virka-aikana ilman erillistä korvausta. Osallistujat vastaavat omista matkakuluistaan. Mahdolliset muut hankekulut maksetaan momentilta 33.60.63 (eräät erityishankkeet).

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

Osastopäällikkö

Anna Cantell-Forsbom

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

Ministerit Juuso ja Grahn-Laasonen

Valtiosihteerit

Erityisavustajat

STM osastot

OKM

TEM

LVM

VN/16253/2024-STM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: